

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

7 november 2017

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van
15 december 1980 betreffende de toegang
tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging
en de verwijdering van vreemdelingen en
van de wet van 12 januari 2007 betreffende
de opvang van asielzoekers en van bepaalde
andere categorieën van vreemdelingen**

AMENDEMENT

ingediend in plenaire vergadering

Zie:

Doc 54 2548/ (2016/2017):

- 001: Wetsontwerp.
- 002: Verslag.
- 003: Tekst aangenomen door de commissie.
- 004: Advies van het VN-Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen.
- 005 tot 007: Amendementen.
- 008: Verslag.
- 009: Tekst aangenomen door de commissie.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

7 novembre 2017

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du 15 décembre 1980
sur l'accès au territoire, le séjour,
l'établissement et l'éloignement
des étrangers et la loi du 12 janvier 2007
sur l'accueil des demandeurs d'asile
et de certaines autres
catégories d'étrangers**

AMENDEMENT

déposé en séance plénière

Voir:

Doc 54 2548/ (2016/2017):

- 001: Projet de loi.
- 002: Rapport.
- 003: Texte adopté par la commission.
- 004: Avis du Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés.
- 005 à 007: Amendements.
- 008: Rapport.
- 009: Texte adopté par la commission.

Nr. 26 VAN DE HEREN **HELLINGS EN DE VRIENDT**

Art. 10

In het voorgestelde artikel 48/6, § 1, het vierde lid weglaten.

VERANTWOORDING

Via artikel 10 wordt de mogelijkheid tot een digitale huiszoeking bij de asielzoeker ingevoerd. Voor de indieners van dit amendement gaat het om een volstrekt onevenredige inbreuk op het fundamentele recht op een privéleven, die tevens een onaanvaardbare begripsverwarring tussen asielzoekers en criminaliteit in de hand werkt.

In het wetsontwerp wordt deze bepaling naar voren geschoven als een mogelijkheid om elementen te verzamelen die kunnen bijdragen tot de vaststelling van de feiten waarop de asielaanvraag wordt gebaseerd. Sinds de zomer van 2016 is het echter bekend dat het werkelijke doel van die maatregel erin bestaat vermeende massale nationaliteitsfraude bij de asielzoekers te bestrijden. De indiener van het wetsontwerp heeft na een werkbezoek in Denemarken immers het volgende verklaard aan de pers: “Tussen 60 en 70 procent van de asielzoekers liegen over een aspect van hun identiteit, of het nu gaat over de naam, land van herkomst, leeftijd, reistrajec, levensloop” (Het Laatste Nieuws, 6 februari 2017). Het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen beschikt echter over geen enkel statistisch bewijs dat dit soort fraude staat, zo getuigde Dirk Van den Bulk tijdens een hoorzitting naar aanleiding van dit wetsontwerp in de commissie voor de Binnenlandse Zaken. In een antwoord op een schriftelijke vraag heeft de staatssecretaris zelf verklaard dat de geopperde percentages het resultaat waren van een “ruwe schatting” (QRVA 54 083, 25-07-2016, blz. 418).

Er is geen enkel bewijs van een dergelijke fraude. Het verlenen van volledige en ongelimiteerde toegang tot de digitale dragers van de asielzoekers gaat dan ook duidelijk veel te ver, temeer daar niet is bepaald welke gegevens kunnen worden verzameld en daar er mogelijk geen enkel verband is tussen die gegevens en de asielaanvraag. Deze maatregel voldoet dus niet aan de evenredigheidsvereiste.

Zoals de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer aangeeft in haar advies nr. 57/2017, staat dit wetsontwerp het CGVS bovendien toe toegang te eisen tot de elektronische informatiedrager indien het “goede redenen” heeft om aan te nemen dat de verzoeker informatie

N° 26 DE MM. **HELLINGS ET DE VRIENDT**

Art. 10

Dans l'article 48/6, § 1er, proposé, supprimer l'alinéa 4.

JUSTIFICATION

L'article 10 introduit dans la loi une possibilité de perquisition numérique à l'égard du demandeur d'asile. Celle-ci est pour les auteurs du présent amendement une atteinte totalement disproportionnée au droit fondamental à la vie privée et entretient un amalgame inacceptable entre les demandeurs et la criminalité.

L'objectif de cette disposition est présenté dans le projet de loi comme la possibilité de récolter des éléments de nature à participer à l'établissement des faits sur lesquels se fonde la demande d'asile. Cependant, on sait depuis l'été 2016 que la finalité réelle de cette mesure est de lutter contre une prétendue fraude massive à la nationalité de la part des demandeurs. En effet, l'auteur du projet a alors déclaré à la presse lors d'une visite de travail au Danemark: “entre 60 % et 70 % des demandeurs d'asile mentent à propos d'un aspect de leur identité, qu'il s'agisse du nom, de l'âge du trajet qu'ils ont suivi ou de leur pays d'origine”. Or, aucune statistique probante permettant d'objectiver cette fraude n'est disponible au CGRA, de l'aveu même de Dirk Van den Bulk auditionné en Commission de l'Intérieur de la Chambre à l'occasion de l'analyse du présent projet. En réponse à une question écrite, le Secrétaire d'État a lui-même déclaré que les pourcentages avancés étaient le résultat d'une “estimation sommaire”.

Le phénomène de fraude n'est absolument pas démontré. Donc, un accès total et non limité aux supports numériques des demandeurs est manifestement excessif, d'autant plus que les données pouvant être collectées ne sont pas précises et peuvent être potentiellement sans rapport aucun avec la demande d'asile. Le principe de proportionnalité n'est donc pas rencontré par la mesure.

De plus, comme mentionné par l'avis n° 57/2017 de la CPVP, le projet de loi permet au CGRA d'exiger d'avoir accès au support informatique s'il a de “bonnes raisons” de penser que le demandeur d'asile “retient” des informations. Lors des débats parlementaires, le Secrétaire d'État a estimé

“achterhoudt”. In de parlementaire debatten heeft de staatssecretaris aangegeven dat de privacybeginselen in dat verband in acht worden genomen, aangezien die toegang niet mogelijk zal zijn zonder de toestemming van de asielzoeker. Het begrip “toestemming” wordt bij artikel 1, § 8, van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens omschreven als “elke vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting (...) waarmee de betrokkene (...) aanvaardt dat persoonsgegevens betreffende de betrokkene worden verwerkt.”. Zowel uit het voorliggende wetsontwerp zelf als uit de bespreking ervan in commissie blijkt echter dat een weigering van de asielzoeker om zijn medewerking te verlenen, door het CGVS zal worden opgevat als een aanwijzing die de behandeling van de door hem ingediende asielaanvraag negatief kan beïnvloeden. In die omstandigheden kan moeilijk worden beweerd dat de asielzoeker zijn toestemming “vrijelijk” zal verlenen. In zijn advies geeft de CBPL aan dat de “betrokkene [zich dus] (...) in een afhankelijk (sic) positie [bevindt] waarbij de vraag van de medewerker van het CGVC (sic) om toegang te krijgen tot de smartphone of de privéinformatie op de Facebookpagina van de asielzoeker in diens hoofde al snel als gebod of verplichting zal worden beschouwd”.

In hoeverre kan hier van echt vrije instemming worden gesproken? De druk op de verzoeker is immers enorm, aangezien een weigering onvermijdelijk een ongunstige weerslag zal hebben op de uitkomst van de asielaanvraag.

De nieuwe Europese Verordening inzake de verwerking van persoonsgegevens, die op 24 mei 2018 in werking zal treden en de huidige privacywet zal vervangen, bepaalt overigens dat de instemming in ieder geval vrijelijk moet worden verleend. Luidens de Verordening is zulks niet het geval indien “de betrokkene geen echte of vrije keuze heeft of zijn toestemming niet kan weigeren of intrekken zonder nadelige gevolgen”. De bepalingen van artikel 10 van dit wetsontwerp zijn dus in strijd met de huidige wet, maar ook met de toekomstige Verordening. In Europees verband rust op België echter een “negatieve verplichting”, namelijk dat geen nationale wetgeving mag worden uitgevaardigd die het door de Verordening beoogde resultaat ernstig in gevaar zou brengen.

Naar onze mening dienen deze onwettige bepalingen van het wetsontwerp derhalve te worden weggelaten

respecter les principes du droit à la vie privée car ceci ne pourra se faire sans le consentement du demandeur d’asile. Le consentement est défini par la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée comme étant “toute manifestation de volonté libre, spécifique et informée par laquelle la personne concernée [...] accepte que les données à caractère personnel la concernant fassent l’objet d’un traitement”. Or, il ressort tant du texte proposé lui-même que des débats tenus en Commission qu’un refus de collaboration de la part du demandeur sera considéré par le CGRA comme une indication défavorable pour la demande déposée. Difficile, dans ces conditions, d’admettre que le demandeur d’asile fournira son consentement “librement”. Dans son avis, la CPVP estime que “la personne concernée se trouve donc dans une situation de soumission où la demande du collaborateur du CGRA d’accéder au smartphone ou aux informations privées de la page Facebook du demandeur d’asile sera rapidement considérée par ce dernier comme une injonction ou une obligation”.

Quelle est la part réelle de liberté dans le consentement alors que la pression sur le demandeur est immense vu les conséquences inévitablement négative d’un refus sur l’issue de la demande d’asile!

De plus, le nouveau règlement européen sur le traitement des données à caractère personnel, qui entrera en vigueur le 24 mai 2018 et remplacera la loi vie privée actuelle, considère que le consentement doit impérativement être libre. Le règlement précise qu’il ne devrait pas être considéré comme tel si “la personne concernée ne dispose pas d’une véritable liberté de choix ou n’est pas en mesure de refuser ou de retirer son consentement sans subir de préjudice”. Les dispositions de l’article 10 du présent projet de loi contreviennent donc à la loi actuelle mais aussi au règlement futur. Or au plan européen, la Belgique est tenue par une “obligation négative”, celle de ne pas promulguer une législation qui compromettrait gravement le résultat visé par le Règlement.

C’est la raison pour laquelle il s’agit pour nous de supprimer ces dispositions illégales du projet de loi.

Benoit HELLINGS (Ecolo-Groen)
Wouter DE VRIENDT (Ecolo-Groen)